

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR · KVINNAN · OCH · HEMMET

N:R 13 (588).

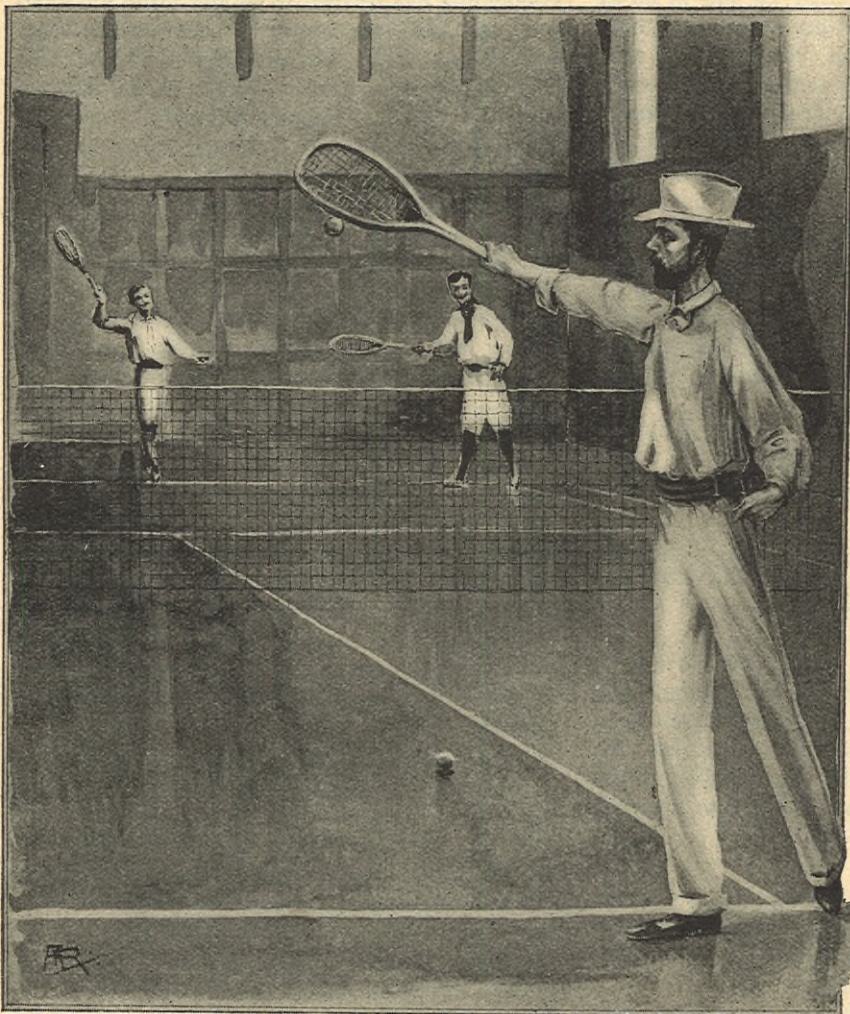
ONSDAGEN DEN 15 FEBRUARI 1899.

12:TE ÅRG.

PRENUMERATIONSPRIS PR ÅR: IDUN KR. 5:— IDUNS MODETIDN. MED PLAN- SCHER OCH HANDARB. > 5:— IDUNS MODETID. UTAN PL. > 3:—	UTGIFNINGSDAGAR: HVARJE ONSDAG OCH LÖRDAG. LÖSNUMMERPRIS: 8 ÖRE.	REDAKTÖR OCH UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG TRÄFFAS SÄKRAST KL. 2—3. REDAKTIONSSEKR.: JOHAN NORDLING,	BYRÅ OCH EXPEDITION: KLARA S. KYRKO GATA 16, 1 TR. ÖPPEN KL. 10—5. ALLM. TEL. 61 47. RIKS 16 46.	KOMMISSIONÄRER ANTAGAS ÖFVER HELA LANDET PÅ ALL- DELES SÄRSKILDT FÖRMÅNL. VILLKOR. STOCKHOLM, IDUNS KUNGL. HOFBOKTRYCKERI.
---	---	--	---	--

I KRONPRINSENS LAWN-TENNIS-KLUBB.

STIGANDE LÄRKOR.

KRONPRINSEN SPELANDE LAWN-TENNIS. TECKNING AF ALGOT RINGSTRÖM.

SOM BEKANT är vår kronprins en varm nitälskare för idrotten i alla dess former, och som ordförande för det nyligen bildade Sveriges allmänna idrottsförbund har han med hela sin stora auktoritet ställt sig främst i spetsen bland idrottens främjare i vårt land. Hans personliga favoritidrott är emellertid det fashionabla lawn-tennis-spelet, hvilket helt visst ej minst genom kronprinsens höga föredöme på senare tider blifvit allt allmännare idkadt i vårt land. I den charmanta lawn-tennis-paviljongen i vår Idrottspark har »Kronprinsens lawn-tennis-klubb» flere gånger i veckan sina abonnerade timmar, och främst i leken, en bland de ypperste bland spelarne, märkes då alltid vår tronföljare i sin smidiga, lätta lawn-tennis-dräkt. Vår artist har här om dagen efter naturen tecknat honom midt i ett dylikt parti, och vi föreställa oss, att den trefliga bilden skall intressera våra läsarinor.

Den nyligen afidne engelske konsuln H. M. Strickland Constable var en synnerligen skicklig lawn-tennis-spelare och en af dem, med hvilka kronprinsen allra helst »tog en dust». Kronprinsens klubb räknar för öfrigt idel utmärkta spelare ur våra högsta kretsar, och det kvinnliga elementet är ingalunda uteslutet.

MORGONLJUSETS klara strålar öfver tysta skogar brinna, dimmans väfvar brista sönder, alla skuggor snabbt försvinna. Som en silfvergördel glittrar ån bland tufvorna på ången, sorlar sakta under pilars genombrutna gröna hängen.

Fram ur hagen dansar lekfullt morgonvindars lätta skara; ej i stam och gren den rister, utan smeker vänligt bara, hviskar hälsningar till fälten från den sol, som fjärran stiger, och till ljus och doft och skönhet in den nya dagen viger.

Hör! ur daggbestänkta gräset då en drill helt plötsligt klingar: lärka efter lärka höjer sig mot skyn på snabba vingar; sången sväller, jubelmättad, genom etervågor buren, slår en bro emellan himlen och den skimrande naturen.

Dessa sändebud från jorden, hvilkas toner vida höras, det är mänskors goda tankar, som mot ljusa rymder föras, det är alla rena uppsåt, hvilka fram ur hjärtat kvälla, liksom när ur mossans gömmen springer en kristallklar källa.

Nyss, när nattens dystra skuggor ännu kämpade med dagen, ondskan skrämde med de hemska och förvridna anletsdragen; hatets ormar fram ur snåren runno i ett ändlöst vimmel, och ett sorl af vreda röster steg som moln mot nattlig himmel.

Därför stigen, stigen, lärkor, i den skära morgonvåkten såsom budskap ifrån jordens alla skuldbetyngda släkten; lindren ljuft med edra toner sorg och ve, som oss bedröfva, tagen med vår bön om tillgift för de nattens dåd, vi öfva!

Sväfven högt på edra vingar och för rymderna förkunnen, att i människornas hjärtan elden icke är förbrunnen! Störten ned den lögn, som säger, att vår tro numer är ingen; Ännu finns den länk, som binder oss vid riket ofvan tingen!

ERNST HÖGMAN.

DEN SPARADE KRONAN. SKISS
FÖR IDUN AF THYRA.

LILLA FRU HOLM var just sysselsatt med att profva ett par peignoirer, då hennes man inträdde i matrummet.

Vid åsynen af den unga kvinnan försvann det bittra, något ironiska uttryck, som vanligen låg öfver den starkt anlitade stadsläkarens ansikte, och med det leende, som på ett så egenomligt sätt kunde upplysa allt omkring honom, närmade han sig och betraktade henne, under det hon ända upp till hakan knäppte den med veck och broderier rikt försedda peignoiren.

»Äro de ej vackra?» sade hon förtjust och lät sin hand glida längs ärmen och den fint veckade chemisetten, hvarpå hon pekade på ännu en, som låg på bordet.

»Jo visst, mycket vackra,» svarade doktorn med en min, som tydligt tillkännagaf hans brist på förmåga att uppskatta ifrågavarande plaggs skönhet, men så mycket mer den strålande skönheten hos det ansikte, hvilket nu, ofvanför den broderade halsremsan, hade ett mer än vanligt barnsligt utseende.

»Och så billiga sedan! Se hvilken utomordentligt fin väfnad. Jag köpte dem häromdagen i den nya hvitvaruaffären, du vet, vid torget. De sälja så oerhördt billigt... butiken är också alltid full med folk. Jag frågade inne hos Ahlmarks, hvad de trodde att jag gifvit, och de sade att de ej kunde sälja ett sådant tyg under en och femti och jag har ej gifvit mer än en krona. Var det ej tur?»

»För hvem?» Doktorn rynkade pannan.

»För mig naturligtvis.» Fru Holm blickade förvånad upp till sin man.

»Jag trodde bara, att turen var den hederlige Ahlmarks, fast han väl nu får sälja sina varor med förlust, om han skall få behålla sina älskvärda, så innerligt förståndiga och sparsamma damkunder. Det blir ju i alla fall inte hans, utan fabriken, om inte fabriksarbetarens. Har du själf sytt dem, min lilla sparsamma hustru?» fortsatte han vänligare. »Ett sådant arbete! Du borde akta dina ögon.»

»Själf, så du pratar, inte kan jag det, och när skulle jag ha tid... Men det blef ändå inte så dyrt. Hon tog inte mer än tre kronor.»

»För hvarje?»

»Åh, så dum du är i dag! För båda, vet jag. Hon ville visserligen haft två kronor stycket, för det var så mycket arbete på dem, men jag prutade, tills hon lofvade att sy dem för tre kronor.»

Vecket på doktors panna blef ännu djupare, och det låg ej så litet skärpa i tonen, då han frågade:

»Hur mycket vann du därpå?»

»En krona naturligtvis,» svarade fru Holm, sakta knäppande upp peignoiren. En känsla af obestämdt obehag kom öfver henne. Hon började känna, att hennes mans åsikter ej så alldeles öfverensstämde med hennes.

»Hvilken stor vinst för din klädskåp; men ska' vi nu inte äta frukost, biffen kallnar?»

Med en på samma gång skamsen och förnämrad min lade hon samman de båda peignoirerna och kastade dem tämligen vårdslöst in i ett skåp, hvarpå hon stillatigande intog sin plats vid bordet, där hennes man redan var i färd med den första smörgåsen.

Fru Holm satt en stund och såg på, hur smörgåsar, ägg och biff sakta, men säkert försvunno innanför mannens buskiga mustascher.

»Nå, äter du inte? Hur är det fatt? Är det bekymmer, hur du bäst skall kunna använda din sparade krona, eller fruktan att den nye, liberala handlanden skall slå vantarna i bordet,

innan ni alla små fruar ha fått tillgodose edra trängande behof? Ty inte kan jag tro, att en sådan liten bortskämd kvinna som du skall kunna ens ana, hur mycket den stackars sömmerskan troligen måste försaka, kanske af det nödvändigaste, för att göra dig den tillfredsställelsen att kunna spara en krona, som, relativt sedt, är så betydelselös för dig,» sade doktorn, under det förargelse och ömhet stredo om herraväldet i den blick, hvarmed han betraktade sin unga hustru, som vid mannens sista, något skarpa ord, fick tårarna i ögonen.

»Hon skall få sin krona tillbaka.»

»Riktigt. Får jag lägga för dig en biff eller två, de äro utsökta, och se här en smörgås. Du är en liten rar kvinna, det vet jag och hade du sett så mycket af brist... af försakelse och arbete som jag, hade du handlat annorlunda. Men, hvad nu orsaken än må vara, uppfostran eller brist på omdömesförmåga... så är ert sätt att vara sparsamma, när det någon gång faller er, bättre lottade fruntimmer, in, mer än lofligt småaktigt. Det tycks förorsaka er en verklig njutning, då ni lyckas afpruta en eller annan krona eller ett tjugutal ören för ett arbete eller på en vara, utan att det faller er in att tänka på, hur ni på så vis uppmuntra den olycksdiga konkurrens, som är så nedgörande för allt välstånd och som indirekt eller direkt försvårar de fattigares strid för livets uppehälle. De äro likväl medmänskior... och om ni inte göra något för att underlätta, så behöfva ni då åtminstone ej försvåra deras strid...»

Doktorn hade åter antagit det där bistra, ironiska uttrycket, som gjorde att han så ofta ansågs för elak. Han hade nu kommit in på ett ämne, som mycket upptog hans tankar, och skulle troligen fördjupat sig i, för hans hustru obegripliga, socialekonomiska utredningar, om ej denna afbrutit honom:

»Men nu är du ju orättvis, försöka vi inte att hjälpa de fattiga och sjuka...»

»Och stjälp dem, som kämpa för att hålla sig uppe.»

»Du är så underlig i dag. Jag förstår dig ej. Hur mycket besvär hade vi inte i vintras med alla välgörenhetsbasarerna...»

»Och nöje däraf se'n.»

»Och,» fortsatte hon, utan att bevärdiga detta utslitna inkast med någon gensaga, »hur mycket besvär gör sig ej understödsföreningen för att skaffa dem arbete, som inget ha. Nu är det meningen att bilda en frivillig fattigvård. Jag skulle just fråga dig, om jag fick vara med. Du är så olik andra... så jag visste ej...»

»Jag tycker det vore bättre, att ni bildade en förening för att motarbeta fattigdomen än en för att hjälpa de fattiga.»

»Är inte det detsamma?»

»Nej, alls inte. En allmosa motverkar visst inte fattigdomen, om den än kan för tillfället hjälpa en fattig individ. Ett väl och ordentligt betaldt arbete är enda verkliga hjälpen... Välgörenhetsbasarer, fattigföreningar!... Du har väl inte händelsevis hört något om den trumpet, hvari en viss sorts folk låter blåsa för sig?» sade doktorn, under det vecket på hans panna utjämades för att låta det ironiska draget vid munnen framträda så mycket skarpare.

»Jag förstår dig ej.»

»Du anser det besvärande för din lilla värdighet att förstå mig.»

»Nej, jag kan inte begripa, hur du kan göra en så dum jämförelse. Hvad har vår önskan att göra godt med den trumpet att skaffa, som du behagar antyda? Jag vet, att både jag och många fruar med mig ej ha annan mening än den att kunna hjälpa de fattiga,» svarade fru

Holm och mötte sin mans ironiska blick med ett ovanligt allvar i sina tårfyllda ögon.

»Förlåt mig, liten,» sade nu doktorn, i det han med ömhet smekte hennes hand. »Jag vet nog, att inte allt är ytlighet och flärd, men,» fortsatte han efter en stund tankfullt, »huru som helst är nyttan däraf ringa, ty hjälpen finner aldrig, eller åtminstone sällan, dem som mest behöfva den och... i den formen är den inte ens till välsignelse för den hjälpande. Er sträfvan att göra godt är ju, om än litet snedvriden, ändå en sträfvan, och det är ej ert fel, att ni sakna den organisation, som skulle kunna göra ert arbete välsignelsebringande för de fattiga. Felet ligger väl närmast hos de styrande: i deras brist på förmåga att tidsenligt ordna fattigväsandet, eller ens inse det trängande kraf på en dylik bättre organisation, som vårt moderna samhällsskick alstrat.»

De hade rest sig från bordet, och med armen om sin hustrus lif förde han henne in i salongen, försökande att få ett lättare samtal i gång såsom lämpligare för matsmältningen, ty den bistra doktorn var ingen kostföraktare. Hans i grunden goda hjärta sved också alltid vid tanken på det ej allenast sträfsamma, utan försakande och dystra lif många förde vid kampen att hålla sig uppe, hur den otillräckliga och dåliga födan förtog mängen det lefnadsmod, som gifver kraft i striden mot fattigdom och undergång. Tiggare afskydde han, och aldrig hade någon sett honom gifva en almosa. Endast där han med sin skarpa blick såg denna sträfvan att hålla sig uppe, var han frikostig, men gaf då helst i form af räntefritt lån, med anskaffandet af mera lönande arbete eller med goda, praktiska råd. Han sparade egentligen mindre på besvär och straffpredikningar än på penningar, hvarför hans hjälp oftare blef af moralisk än pekuniär art.

Hans fru hade däremot ingen blick för detta slag af fattigdom. Hon såg den endast i form af trasiga barn och tiggare. Uppvuxen och omhuldad i ett rikt, tämligen ytligt hem, såg hon omedvetet i fattigdomen mera något, det där liksom förhöjde hennes egen känsla af trygghet och lycka, än något som i verkligheten var hvad det var. Hon förstod ej fattigdomen i dess nakenhet — i dess förtärande, gnagande och förslöande nakenhet — beröfvad den poesi, hvarmed hennes tanklöshet och okunnighet omsvept den.

Mera andras inverkan än en erfaren inre maning eller kallelse hade emellertid väckt hennes intresse för den filantropiska rörelse, som nu en gång blifvit på modet eller, kanske rättare, som utvecklats sig ur kvinnans vaknade känsla af plikt mot betryckta likar. Hon hade fått i sitt lilla ljuslockiga hufvud att vara med i den förening, som höll på att bildas, och ville därför ej släppa tillfället därtill ur händerna. Utan mannens tillstånd vågade hon det dock ej.

»Men nu är det ju meningen att åstadkomma en sådan bättre organisation.»

»Hvem står i spetsen för det? Kyrkoherden?» frågade doktorn med ett halft leende.

»Jag vet ej, om tanken först kommer ifrån honom,» svarade hans fru och slog ned ögonen inför mannens pröfvande blick. »Det är fru Ehrenhjälms, som försöker samla krafter för att få den till stånd.»

»Och nu vill du vara med?... Du är ett barn, Gertrud, och fru Ehrenhjälms är ej något sällskap för dig. Blif ej ledsen, men jag vill det ej.»

»Men hvad vill du då ha af oss?» Fru Holms läppar darrade på ett sätt, som tillkännagaf, att tårarna ej voro långt borta.

»Hvad jag vill! Det enklaste och likväl det bästa, nämligen att ni först och främst

skola verka i edra hem, för edra tjänare och för alla dem, som därunder komma inom ert synhåll: från gubben, som sopar gården, och hjälpgumman, som kommer i köket, till sömmerskan och fabrikören, som tillverka edra kläder m. m., och som måste betala sina arbetare dåligt, då ni betala dåligt. Att hellre afstå från en lyxartikel än nedpruta priset på densamma. I sanning, mången gång, när jag hör priset på en del saker, tänker jag med förargelse: när råämne och öfriga omkostnader äro betalda, hvad kan det bli öfver till dem, som gjort arbetet! När man är fattigläkare, har man ett begrepp därom. Däraf följer, att ni inte böra uppmuntra dessa skojare, som inte ha något att förlora, och som därför samvetslöst nedpressa priserna för de redlige affärsmännen. Det blir ytterst fabriksarbetaren, som får lida därpå... och vi ha ju snart inte annat... Och du min älskling,» fortsatte han och kysste bort tåren, som stannat kvar på hennes kind, »vill du ha arbete bland de fattiga så... en stadsläkarens hustru behöfver ej vara i brist därpå.»

Under mannens kyssar och smekningar smälte snart hvarje skynt af misshumör bort, och med en glad blick sade hon:

»Jag vill hjälpa dig... får jag?»

VÅRA BARNS NÄSOR.

EN INSÄNDARE, som kallar sig *Hugibert*, har i Iduns andra nummer detta år under rubriken »Våra barns ögon» riktat några särdeles beaktansvärda ord till Sveriges mödrar; med anledning häraf skulle jag vilja göra dessa samma mödrar uppmärksamma på faran af att hos sina barn försumma skötandet af ett annat viktigt organ, luktsinnets organ, *näsan*.

Huru ofta höra vi ej: »Åh, det är bara lite snufva, ingenting att tala om!» — Jag tror att om människor i allmänhet och mödrar i synnerhet hade ett klart begrepp om de många och sorgliga följder, som »bara lite snufva» kan åstadkomma, skulle de helt säkert gifva noggsammare akt på denna åkomma och befilita sig mera om dess skötande i tid, innan den — genom försumlighet — kommit i det stadium som kallas kronisk snufva.

Den fulla och hemska innebörden af den kroniska snufvan — i sin svåraste, tyvärr långt ifrån ovanliga, form kallad stocksnuftva — belyses på ett förträffligt sätt i en längre artikel af en af våra specialister i näs-, öron- och halssjukdomar, d:r *I. Rosengren*, i *Pedagogisk tidskrifts* septemberhäfte för sistlidet år.

Jag skulle önska fästa uppmärksamheten på några punkter i denna uppsats, som synas mig vara af för oss mödrar särskildt beaktansvärd natur.

Hvar och en vet, att om näsan är tilltäppt, måste man andas genom munnen, hvilket har till följd att såväl kall luft som bakterier genom inandningen dragas direkt ner i lungorna, hvarest de snart börja sina fördärfliga härjningar. Näsan har såsom andningsorgan den viktiga uppgiften att dels uppvärma den inandade luften och dels rena densamma från dam och bakterier. Men för att detta må kunna försiggå, måste nässlemmet vara af normal beskaffenhet. — D:r R. säger om detta: »Genom sorgfälligt utförda undersökningar har man kunnat påvisa att nässlemmet rent af har en dödande inverkan på många bakterier. Så blifva t. ex. mjältbrandsbacillens sporer dödade i detta slem redan efter 3 timmar. Detsamma äger rum med nästan alla andra mikroorganismer — bland hvilka difteri- och tuberkelbacillen äro de fruktansvärdaste — som förekomma vid andningsorganens sjuk-

domar. Men detta gäller blott om det normala nässlemmet. Man kan således anse att näsan äger förmågan af *själfrening*. Det må väl anses vara mycket vist inrättadt, att vid själfva ingångsöppningen för inandningsluften anordningar äro träffade för att förbereda denna, så att den icke blir människan till skada. Den filtreras nämligen där från förhandenvarande skadligheter, särskildt sjukdomsfrön, hvilka kvarhållas i den slemmiga afsöndringen och oskadliggöras på ort och ställe.»

D:r R. påpekar vidare, huru ofantligt spridd den kroniska snufvan är: »Man har med afseende på snufvans förekomst bland skolbarn gjort undersökningar i New-York. Man fann då, att bland 2,000 skenbart friska barn 1,231 af dem, således omkring 60%, ledo af abnorma tillstånd i näsa och svalg. Den kroniska snufvan är emellertid den hos barn vanligast förekommande näsaffektionen, och med den följer oftast den kroniska svalgkatarren.» — D:r R. framhåller med särskildt eftertryck, att den kroniska snufvan icke allenast kan bana vägen för de svåraste sjukdomar — såsom difteri, skrofulos, lupus och tuberkulos — eller utgöra utgångspunkten för lyten sådana som lomhördhet och stamning, utan att den äfven — och här stå vi inför det förhållande, hvilket, som d:r R. säger, »nästan gör frågan till en nationell angelägenhet» — högst menligt *inverkar på intelligensen*.

Det är i synnerhet d:r *Maximilian Bresgen* i Frankfurt a. Main, hvilken fästat uppmärksamheten vid den nedsatta själsverksamheten hos barn i skolåldern, som lida af nästilltappning. Redan i 15 år har denne forskare uppträdt med stor ifver för ett riktigt pedagogiskt bedömande af barn med nässjukdomar.

En lämplig behandling har i en massa fall härvidlag åstadkommit underverk. Förut tröga och ouppmärksamma barn ha som genom ett trollslag förvandlats. — »Med sådant för ögonen,» fortsätter d:r R., »är det lätt att inse, huru viktigt för barnens andliga och lekamliga väl det måste vara, icke allenast att uppmärksamma deras snufva, utan äfven att i tillräckligt god tid behandla den, innan den åstadkommit obotliga skador.

Så talrika dessa äro, så talrika äro äfven de medel, som blifvit använda och rekommenderade till bekämpande och botande af den ifrågavarande sjukdomen. Alla dessa medel hafva ej åstadkommit de eftersträfvade resultaten, fränsedt det förhållandet, att ej alla, vare sig vuxna eller barn, finna det angenämt att låta behandla sig med brännande eller frätande ämnen. För öfrigt bevisar det stora antalet af medel endast deras ringa värde eller stora vanmakt.

De fordringar, man ställer på ett rationellt botemedel, som skall kunna begagnas af hvarje läkare, äro, att det skall vara lätt att använda, hafva hastig och säker verkan samt vara ofarligt.

Det har varit förbehållet en svensk, professor *Gustaf Cederschiöld* i Stockholm, att uppfinna en metod, som enligt uppgifter i utländska medicinska tidskrifter och efter försök, utförda i Sverige, uppfyller alla ofvanstående fordringar. Metoden är af en förvånande enkelhet och består af *bestrykning eller massage af näsans slemhinna*. (När behandlingsättet kallats massage, får detta uttryck ej tagas i den mening som är gängse; men då behandlingen till utseende närmast kan liknas därvid, har denna benämning vunnit burskap). Ofarligheten, i synnerhet viktig för de angränsande organen, är absolut under de förutsättningar, som prof. C. själf framhåller, då han säger: »Behandlingens verkan beror helt och hållet på dess utförande. En hufvudsak är, att den sker lindrigt och lätt, och att den för hvarje patient rättar sig

efter, huru denna för tillfället reagerar därför, d. v. s. en sträng individualisering är nödig.» D:r R. avslutar sin värdefulla uppsats med följande beaktansvärda ord: »Vilja vi i fysiskt och intellektuellt hänseende få det bästa möjliga af det uppväxande släktet, böra vi till den gamla goda regeln: »hufvudet kallt, fötterna varma» lägga en icke mindre viktig: »näsan öppen och munnen slutet.»

Hvad jag med denna min lilla uppsats åsyftat är, såsom redan antydts, att hos det uppväxande släktets mödrar väcka en liflig känsla af den stora fara deras barn löpa, om en hos dem ofta återkommande snufva icke i tid uppmärksammas. Mången husläkare behandlar ännu sådant som bagateller; här är det mödrarnas plikt att ingripa och att rent af *fordra*, det äfven den skenbart obetydliga snufvan, blott den visar benägenhet att blifva kronisk, får sin omsorgsfulla behandling — och att en enkel och rationell metod därför finnes, ha vi ofvan sett — ty alla känna vi det gamla svenska ordspråket: »bättre stämma i bäcken än i ån,» om ock tyvärr långt ifrån alla följa dess maning. — Äfven jag har talat!

»EN AF SVERIGES MÖDRAR».

»GENERAL SVEN».

Florman foto.

GRAFVE SVEN LAGERBERG.

FÅ, OM NÅGON af våra mera framstående personligheter torde i hufvudstaden utnjuta en så allmän popularitet som Stockholms garnisons öfverkommandant generalen greve Carl Sven Axel Lagerberg. Den vördnadsvärde 77-åringens ståtliga yttre, hans urbana och äktsvenska väsen och hans vidt kända humor ha samfäldt bidragit till att göra honom till denne allas favorit, som i hjärtlig förtrolighet man och man emellan kort och godt nämnes »general Sven». När därför och för några dagar sedan den nyheten spreds, att greve Lagerberg genom en olyckshändelse skadat sin ena knäskål och måst intaga sjuksängen, var deltagandet det allra lifligaste i de mest skilda kretsar. Konungahuset och den högsta societetens medlemmar ha dagligdags personligen efterhört hans hälsotillstånd; men vi kunna tryggt påstå, att de lugnande underrättelser, som snart ingingo, spriddt tillfredsställe äfven ned i de djupaste folkliga lager. Sedan knäet nu spjälats och gipsats, hoppas läkarna, att greve Lagerberg snart åter skall vara på benen, och att det ej skall dröja synnerligen länge, innan vi alia få glädjen åter skåda den populära öfverkommandantens välbekanta gestalt på våra promenader.

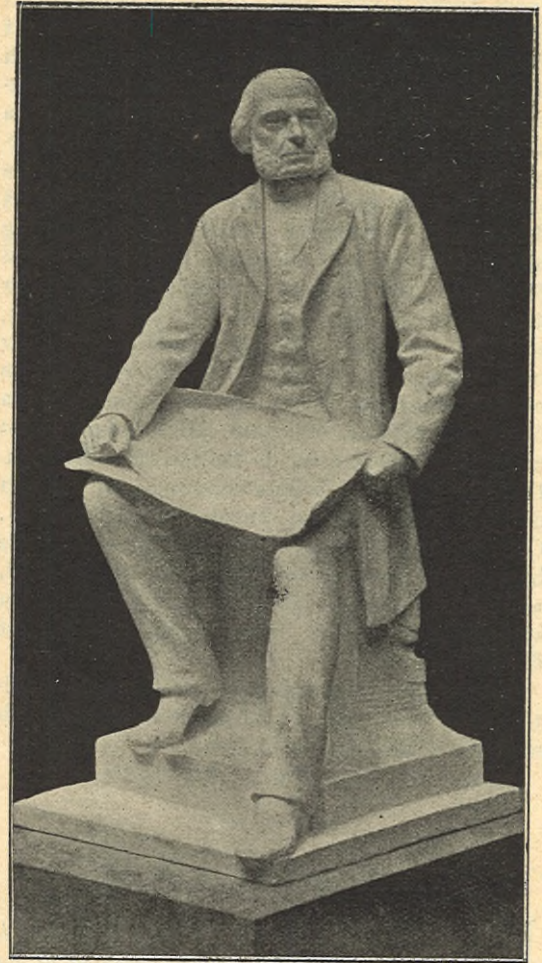
JOHN BÖRJESONS SKISS.

JOHN ERICSSONS STOD I STOCKHOLM.

SIN JOHN-ERICSSON-STOD torde vår huvudstad nu sent omsider snart se resa sig. Kommittén för densamma har nämligen i enlighet med jurymännens förslag till utförande antagit prof. Börjesons eskiss, hvilken vi här bredvid fotografiskt återgifva. Kommittén har vidare utanordnat ett belopp af 1,000 kr. till hr Theodor Lundberg, hvilken som bekant var den andre inbjudne täflande konstnären. Dennes eskiss — hvilken vi ock återgifva, då jämförelserna torde vara af intresse, och då i smakfrågor så olika meningar ju kunna råda — skall som gäfvä öfverlämnas till Nordiska museet. Tre delegerade utsågos att underhandla med prof. Börjeson i fråga om eventuella jämkningar vid arbetets utförande.

Enligt hvad som genom dagspressen blifvit känt, hade kommittén för täflingen uppställt ett visst program, som bland annat upptog den bestämmelsen, att inbjudningen gällde en *staty*, d. v. s. en stod i helfigur. Såsom synes af bilderna här bredvid, har prof. Börjeson helt djärfvt gått utom denna programbestämmelse, men han har därför ock kunnat röra sig mera fritt, och erkännas måste, att den modell han åstadkommit är af mycket tilltalande verkan. Hr Lundberg har följt programmet i berörda hänseende och åstadkommit en modell, som nog ock har sina förtjänster, om den än i kraftig verkan ej går upp mot den af kommittén antagna.

Som bekant hade kommittén utfärdat ett uppdrag till teckning af bidrag till en minnesstod öfver John Ericsson. Teckningslistorna skulle vara inlämnade före den 1 december. Kommittén har nu emellertid beslutit utsträcka tiden för dessa listors insändande till den 1 maj, då listorna *ovillkorligen* måste vara inlämnade. Under sammanträdet upplystes att kommittén nu hartill sitt förfogande omkring 19,000 kr. Ännu är det således tid för en och hvar att med sin skärf bidra till äreminnet öfver en af fosterlandets mest frejdade män.

THEODOR LUNDBERGS SKISS.

SVERIGE I KONGO. FÖR IDUN AF LÖJTNANT AXEL SVINHUFVUD.

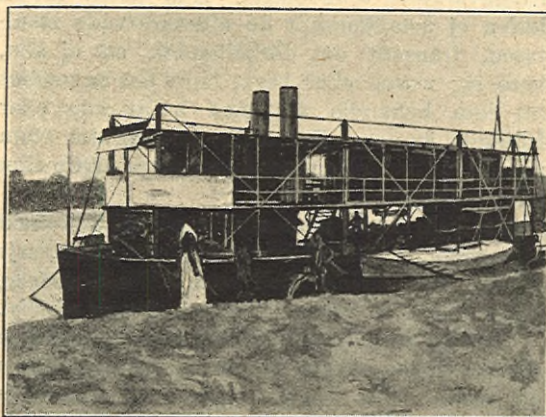
DÅ NU LIFVET och förhållandena i Kongostaten så ofta föras på tal i vår press på grund af de talrika svenskar, som därnere med mod och utmärkelse deltaga i civilisationsarbetet, tyvärr ock på grund af de talrika offer, som ett förrådskt klimat och en af otaliga faror åtföljd verksamhet kräfvat bland våra landsmän, så ha vi trots, att några autentiska skildringar från ort och ställe kunde påräkna allmänt intresse. Författaren till dessa, löjtnanten vid k. Södermanlands reg:te Axel Svinhufvud, har själf nyligen återvänt från en treårig anställning som officer i Kongostatens tjänst. De bilder, som beledsaga hans skildring, äro utförda efter fotografier, tagna på platsen, dels af författaren själf, dels af kaptenen Åke Natt och Dag, hvilken som sekond på en af de större flodbåtarne äfven därnere samlat rika personliga erfarenheter.

*

I Kongostaten vistas för närvarande omkring 1,700 européer, af hvilka det öfvervägande antalet är belgare. Af svenskar finnes ett 70-tal, anställda dels som tjänstemän i staten, dels som missionärer. Tjänstetiden är treårig, men torde dock med förbättrade kommunikationer till de mera aflägsna delarne komma att förkortas till tvänne år. Kongostatens angelägenheter handhafvas af en centralstyrelse i Bryssel samt af en lokalstyrelse i Afrika, i spetsen för hvilken står en generalguvernör med säte i Boma. Denna plats, för närvarande huvudstaden, är belägen ett 100-tal km. från Kongoflodens mynning. De nyanlända tjänstemännen erhålla här order om, på hvilket af statens distrikt de skola tjänstgöra. Från Boma färdas man med ångbåt till Matadi, begynnelsepunkten för karavanvägen samt för den under förra året färdiga och för trafik öppnade järnvägen. De stora ångbåtarna från Europa gå ända upp till Matadi, men här börja katarakterna och hindra all vidare framfart på en sträcka af 400 km. till Stanley Port, en större utvidgning af floden, där densamma på ytan blifver segelbar.

Detta har nödvändiggjort byggandet af banan. Karavanvägen var mycket mödosam för den från Europa nyligen anlända. Vägen går uppför det ena berget och utför det andra, utan det minsta skydd för solens brännande strålar under marschen. Många äro också de offer, som denna väg kräft, och de, som ej dött, kommo ofta fram i ett ganska miserabelt tillstånd efter en vandring på 22 dagar till vägens slutpunkt, Leopoldville vid Stanley Pool. Allt detta är nu förändradt. På tvänne dagar för järnvägen sina passagerare till Leopoldville, dit de framkomma friska och färdiga och antingen genast börja sitt arbete eller fortsätta resan.

Leopoldville är utsedd till blifvande säte för guvernören, därtill platsen i många afseenden bättre lämpar sig än Boma.

KONGOÅNGAREN »VILLE DE BRUXELLES».

Resan fortsattes nu med ångbåt, men äro dessa båtar af helt annan typ, än de man är van att se i Europa, ehuru de nog finnas äfven där på några platser. Man tänke sig en flytande bostad i tvänne våningar, förenade med en smal trappa. »Öfre botten» är uteslutande afsedd för européer. Längs fram har kaptenen sin hytt, på hvars förkant raten jämte rormannen står. Här sitter befälhafvaren hela dagen ofärligt aktgäfvande på den svärnavigabla floden, med dess ofta sig förflyttande sandbankar och trädstammar. Akter om hytten sticka de tvänne skorstenarne upp. Större delen af öfre våningen upptages af salongen, i hvars främre del matsalen samt en större hytt äro belägna. Sedan

finnas 4 mindre hytter samt tvänne magasin för proviant etc. En smal gång är lämnad på hvarje sida om salongshytten och räcktet. Öfver det hela löper ett trätak för att utestänga solstrålarne. En trappa ned råder större lif. Främst se vi här maskinisten med medhjälpare samt eldarne, vidare besättningskarlar, vedhuggare, hvilka, när båten förtöjt för natten, skola förse densamma med ved för nästa dagsresa, samt slutligen svarta soldater med hustrur och barn samt européernas tjänsteandar, »boys». En stor del af aktern upptages af maskinistens hytt samt maskinen, hvilken driver det längst akterut sittande väldiga hjulet. Förut stå de tvänne ångpannorna samt spiseln.

Hvarje neger medför dessutom sin »biloko», d. v. s. en kappsäck mer eller mindre primitiv, mattor att sova på, stolar m. m. I all denna röra ser man äfven getter, höns samt någon gång hästar.

Man kan lätt tänka sig det lif, som råder på detta lilla område, befolkadt såsom en by med 200 invånare!

I fören står en kanon, som berättigar den stolta titel af kanonbåt, hvarmed dessa båtar officiellt benämnas.

Floden är segelbar till Stanley Falls, en sträcka af omkring 1,500 km. Eluru färden tager ungefär tre veckor i bästa fall, gå dagarna dock fort, emedan allt är nytt för nykomlingen. Än är det en krokodil, som lättjefullt solar sig på en sandbank, ofta med det väldiga gapet på vid gavel, än en trupp flodhästar med ungarne på ryggen, som skola beskådas samt naturligtvis beskutas. Är lyckan god, kan man få se en eller annan trupp elefanter, som komma klifvande i närheten af stränderna, men det är dock numera ganska sällspordt på Kongofloden.

Angenäma afbrott i färden äro de dagar, då någon station anlöpes. Man blir ytterst väl emottagen, och nyheter af alla slag utbytas.

Lifsmedel för passagerarne uppköpas genom kaptenens försorg i någon af de byar, som ligga vid floden. Redan på långt håll ger båten medels anghvisslan tillkänna sin ankomst.

Båten har äfven knappast hunnit fram till de vid stranden i mängd väntande infödingarna af båda könen, förrän kommersen är i full gång under ett oafbrutet skrattande och pratande.

En eller annan höfding, åtföljd af någon mer betydande man i samhället, beger sig till de på öfre däck samlade européerna för att hälsa dem samt erbjuda dem ägg. De goda männen erbjuda visserligen äggen som gäfvä, men skulle blifva mycket missnöjda, om de toges på orden.

Handeln försiggår in i sista stund, men vid en

INFÖDINGARNE TAGA EMOT ÅNGBÅTEN.

dragning i snöret till anghvisslan rusa de tjutande och skrattande därifrån.

De passagerare, som skola norrut till Uelledistriktet, stiga af vid Bumba vid Itimbiris (en biflod till Kongo) mynning, såvida ej vattenståndet i denna flod tillåter båten gå uppför densamma till Ibembo. Därefter fortsättes resan till Stanley Falls. Från Ibembo gjorde författaren af dessa rader färden till fots genom Stanleys »svarta skog», hvilken, om ej fullt så farlig som i den berömda resandens beskrifning, dock var obehaglig nog.

Efter 7 dagars forcerad marsch skedde framkomsten till Djabbir, en station liggande vid Ucheflodens, som under namn af Ubangi förenar sig med Kongo-floden. Den, som är destinerad till distriktets bortre del, fortsätter resan med pirog.

Dessa farkoster ingifva ej vid första anblicken något vidare förtroende, men sedan man gjort en färd i dem samt sett de kraftfulla roddarnas skicklighet i att manövrera, känner man sig trygg.

De äro gjorda af en enda trädstam med tillhjälp af eld och yxa. Vanligen äro de förfärdigade af ett hårdt träslag, men ej sällan händer det, att den sluge infödingen, då han fått beställning af någon grön nykomling på en pirog, därtill väljer ett mjukt träslag, som tillåter honom, på minsta möjliga tid med minsta arbete leverera en till utseendet fullkomlig farkost, men hvars hållbarhet är ganska tvifvelaktig. På midten göres ett tak af gräs, hvarunder européen sitter. Längs akterut i botten lägges ett lager af lera för eldstaden.

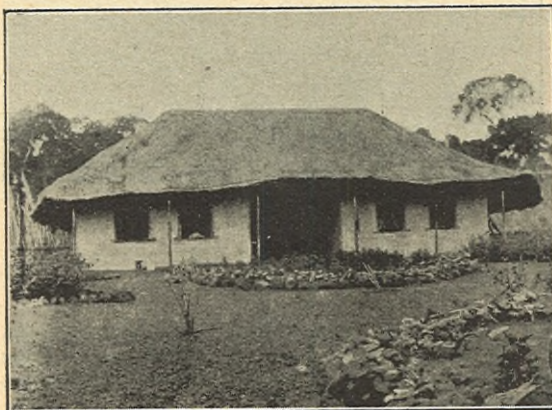
Man intager nämligen vanligen ett eller tvänne mål, under det pirogen är i gång. Roddarna sitta på relingarna samt framdrifva pirogen medels paddlar. De tyckas vara outröttliga, dessa roddare. Utan afbrott från 6 på morgonen till 4 på eftermiddagen arbeta de samt ofta ännu längre. Färden i pirog är ej obehaglig, sedan man hunnit vänja sig vid rod-

ZERIBA.

darnes entoniga sång, som i början är ganska tröttsam. Men som färden kan räcka i 5 à 6 veckor, har man godt tillfälle att vänja sig vid litet af hvarje. Ändtligen är man vid målet efter 5 à 6 månaders resa från Europa. Har färden hittills för den, som kan finna sig i förhållandena och ej begär det omöjliga, varit en lustresa, är det nu slut med friheten och det allvarliga arbetet börjar. Ty det arbetas mycket i Kongostaten och mångfaldiga äro de yrken, man måste göra sig hemmastadd uti, isynnerhet om man fått förtroendet att anlägga en station.

Vid framkomsten till platsen för densamma, har man först och främst att skaffa sig och sina soldater tak öfver hufvudet, isynnerhet om regntiden är inne. De första bostäderna göras af gräs och äro snart färdiga; man är visserligen litet trångbodd, men de äro likväl att föredraga framför tälten eller bivuacken under bar himmel. Sedan sändas alla man att skaffa material till zeriban, d. v. s. den stationen omgifvande pallasaden. Hårtill väljas 4 till 5 meter långa, raka trädstammar, som ställas tätt intill hvarandra i tre eller flere rader i en för detta ändamål gräfd grop. För att gifva det hela stadga bindas de med lianer vid brösthöjd. Utanför gräves en djup grop och jorden kastas mot zeriban, hvilken nu är färdig. En eller flere portar göras naturligtvis. Finnas kanoner, göres för dem en särskild anordning, så att skjutning kan tillåtas i flere riktningar.

LÖJTNANT SVINHUVUDS BOSTAD VID STATIONEN.

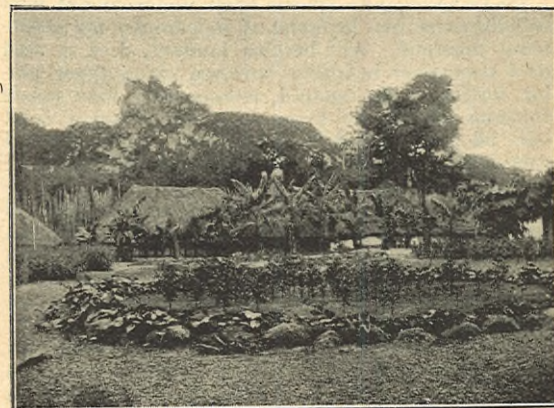
När dessa arbeten äro gjorda, införes den reglerade dagordningen. Kl. 5 blåses revej, kl. 6 är uppställning till exercis, hvilken fortgår till kl. 9. Från 9,15—11,30 arbetas på byggnaderna, i planteringarna o. s. v., därpå är middagsrast till kl. 2,30, då arbetet återigen vidtager till kl. 5,30. Med vaktombytet kl. 6 är det slut för dagen.

Som nämnts utföras arbeten af olika slag under en europés uppsikt.

Gräshyddorna få snart lämna plats för bostäder, som, ehuru äfven de primitiva, dock göra skäl för namnet. I väntan på att tegelfabrikationen skall komma i gång, hvilket ej kan ske förrän en hel del viktigare saker utförts, byggas bostäder af en blandning af ler och finhackad halm. Först göres en stomme; stolpar, så raka som möjligt samt så höga, som rummen önskas, nedsätts i marken på hvarje meter. De förbindas sinsemellan med smala grenar, häremellan lägges nu leran. Men dessförinnan har taket af halm gjorts, för det att arbetet med leran skall kunna pågå ostördt af de hvarje dag under regntiden återkommande tropiska regnskurarne.

Murarna göras så släta som möjligt, hvarpå de hvitmenas. Rummen äro tvänne, åtskilda af en veranda, som användes till matsal, samlingsrum o. s. v. De prydas med mattor, hudar samt vapen, köpta af infödingarne. Möbler, såsom bord, stolar och skåp, förfärdigas.

Som inga glasrutor finnas att tillgå, stängas fönstren noga med luckor af trä. Gardiner uppsätts och bostaden är färdig. Men till allt detta behöfs plank och spik. I verktygsförrådet finnes litet af hvarje; till och med en långsåg. Nu gäller det att kunna använda densamma. Är lyckan god, finnes det kanske någon eller några bland soldaterna, värfvade på västkusten af Afrika, som, om de ej kunna

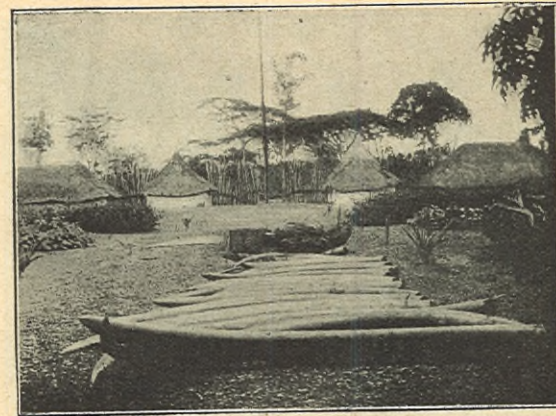
TRÄDGÅRD PÅ STATIONEN.

sköta en dylik såg, dock sett en sådan, samt huru sågningen utföres. Dessa män uttagas, och som negern långt ifrån är så dum, som man gärna föreställer sig i Europa, har man snart skapliga plankor, hvilka blifva allt bättre och bättre, isynnerhet då en extra premie erhålles för hvarje användbar plank.

För att göra spik engageras en smed från någon af de kringliggande byarne, och som han är van att göra svårare saker än det, som nu begäres af honom, har han inom kort lämnat en mycket god vara. Samtidigt inviger han två eller tre af stationens soldater i sitt yrkes hemligheter. Järn köpes af infödingarne, som själfva bryta malmen, hvilken de smälta i två till tre meter höga masugnar. Äfven tagas de lådor och tygbalar omgifvande järnbanden samt till och med, då allt annat råämne tryter, patronhylsor.

Samtidigt med byggnadsarbetena hafva röjningsarbeten för blifvande odlingar utförts, hvartill infödingarne lämnat hjälp. Vanligen odlas majs, ris, bönor, bananer och sötpotatis. Bananen är en viktig beståndsdel i både européns och negerns föda. Den har en mångsidig användning. Dels rostas frukten i tunna skifvor samt ätes i stället för bröd till maten, dels kokas den samt ätes till köttet som potatismos, dels göras efterrätter däraf. Frukten bör då vara fullt mogen, d. v. s. skalet vara alldeles gult. I tunna skifvor stekes den jämte honung, hvarpå finnes riklig tillgång i dessa trakter, och man har en delikat efterrätt. Läger man den mogna bananen i vatten samt ställer alltsammans i solen under några timmar, erhålles en mycket god dryck, som kallas massanga, ett stående namn för öfrigt på en hel del af dylika drycker. För tvålfabrikationen är växten äfven af betydelse. Frukten skal torkas i solen, samt brännes, hvarpå askan kokas tillsammans med palmolja, då man erhåller en alldeles svart, men dock till tvålfabrikation användbar produkt. Bladen använda infödingarne som lock på sina lerkärl vid kokning. Stammens saft användes för medicinska ändamål.

För européernas räkning anlägges en köksträdgård, hvilken med visserligen mycket arbete och omsorgsfull skötsel lämnar värdefulla bidrag till köket. Sålunda har man tomater, lök, bönor, salad, rädisor, kål samt till och med gurkor och morötter. Men en oändlig omsorg fordras. De späda plantorna måste täckas för solens brännande strålar samt äfven för det allt nedslående regnet. Men

UPPLAG AF ELEFANTBETAR.

man har sin möda betald, då man ser huru det växer.

Som pipan är ett kärt sällskap, odlas äfven tobak, hvilken äfvenledes fordrar en noggrann skötsel. Men som man utan tobak känner sig ganska olycklig, underlåter man inte att dagligen se om sin plantage.

Stationsbefälhafvaren har emellertid gjort besök i de kringliggande byarne samt underhandlat med infödingarne om leverans af födoämnen för stationens personal. Allt betalas kontant, d. v. s. med de i magasinet befintliga varorna, såsom tyger, pärlor, knifvar, mässingstråd, mössor etc. Man måste förutom allt annat äfven vara handelsman samt har på grund häraf en icke så liten bokföring. Så småningom infinna sig infödingarne dagligen, medförande en massa olika varor, bland annat elefantbetar. Dessa kunna blifva mycket stora, ända till tre m. eller mera, vägande omkring 70 kilo. Sådana kolosser äro dock sällsynta. De vanligaste väga 25—40 kilo. När man har en eller flere ton dylika betar, sändas de till närmaste station för vidare befordran till kusten.

En hvit utses att hafva uppsikt öfver köket med dess personal. Skall man få de i början af hvarje månad från hufvudstationen kommande specerierna att räcka till, måste sträng uppsikt hållas, emedan ens »boys» vanligen mycket tycka om både smör och socker m. m. Som endast 3½ kilo smör i månaden består tvänne européer, måste detsamma i början matskedvis lämnas ut till kocken, för att se huru länge han reder sig med ett kilo. Sedan får han själf hafva saken om hand.

Dagligen sändas jägare ut för att skaffa stek. Är ej gräset högt, hemkomma de ofta med en antilop, hvilken, sedan européen fått sin del, delas ut i tur och ordning bland soldaterna. Lyckas de fälla någon elefant, är det fest under veckotal. Européen tager vanligen på sin del den 50 kilo eller mera vägande snabeln, under det det öfriga af kolossens kött lämnas till folket. Dessa röka köttet, som därigenom länge kan förvaras.

Under det att hvarjehanda arbeten pågått, hafva dagligen tvänne timmar varit anslagna till exercis för att underhålla de kuskaper soldaterna inhämtat under en 18 månaders rekrytskola å för detta ändamål anlagda stationer.

Den från Europa nyligen anlände har svårt att reda sig bland alla dessa ett mångfald olika språk talande negrer, isynnerhet, om han inte ens har kännedom om den s. k. negerengelskans första grunder. Så småningom inhämtar han jämte underlydande det på ett stort område brukliga Bangalaspåspråket. Förutom af Bangalastammen, boende vid Kongofloden, talas det af infödingar längs floden och dess bifloder samt användes som ett slags handelspråk.

Den militära undervisningen bedrifves i öfverensstämmelse med reglementena för den belgiska armén. Kommandoorden utsågas på franska, men allt hvad som skall utföras förklarar och förtydligas på »bangala». Soldaterna bära en klädsam blå uniform med röda passe-poiler. Hufvudbonaden är en röd fez. Som manskapet är mycket ungt, uppnås goda resultat i undervisningen. De bästa uttagas till underbefäl.

Våra landsmän i Kongostaten äro anställda dels som officerare och underofficerare i dess armé, den s. k. Force Publique, dels som befälhafvare och maskinister på flodångbåtarna samt slutligen vid de verkstäder, som finnas i Leopoldville och Boma.

Som chef för verkstäderna å sistnämnda plats fungerar sedan många år svensken Ludvig Wall. Anställd i Kongostaten sedan år 1883, har han gjort sig mycket värderad för den stora skicklighet och det nit, hvarmed han utfört den mångfald af uppdrag, som anförtratts honom. Som chef för flottiljen å Öfre Kongo tjänstgör reservunderlöjtnanten i Flottans reserv A. Hoppenrath med en tjänstetid af mer än 6 år. Hans verksamhet är förlagd till Leopoldville,

KONGOINFÖDINGAR.

hvarrest ångbåtarna, som hitkomma i delar från Europa, hopsättas samt utrustas och vid behof repareras. Men han måste äfven göra resor uppför floden samt dess navigabla bifloder samt har med ett ord en mycket ansvarsfull post. Nyligen har han gjort en resa till Stanley Falls med en af de nya ångbåtar, som under förra året hopsattes, och hvilka äro tre gånger så stora som de äldre, samt därigenom på ett glänsande sätt visat, hvad mången tills dato beqvämt, att det vore möjligt navigera på floden med andra än 30 å 40 tons båtar. Före honom, med en kort mellantid, innehades denna befattning af kapten Schagerström, som efter en 9-årig tjänstetid afled i Matadi, då han stod i begrepp att resa till Europa. Såsom en gärd af tacksamhet för de många utomordentliga tjänster, han gjort staten, bär en af ångbåtarna namnet »Capitaine Schagerström».

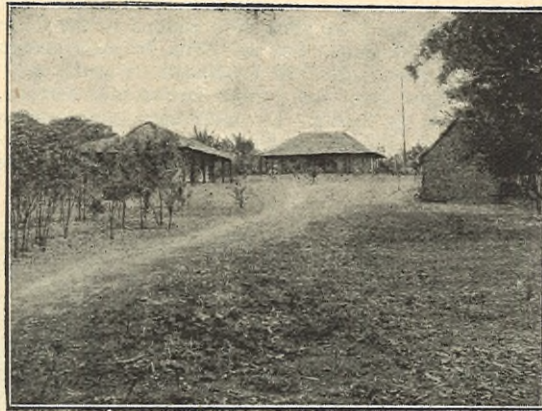
En stor del af befälhafvarne samt maskinisterna äro svenskar samt hafva gjort sig väl kända för sitt nit och sin pliktrohet.

Nyligen har Kongostaten lidit en svår förlust med en af dess bästa officerares död, nämligen löjtnant K. Svensson.

I november 1897 lämnade han Antwerpen för att för andra gången begifva sig till Kongo, hvarrest han under sin första treåriga tjänstetid gjort sig känd som få för sitt mod och sina utmärkta militära egenskaper samt i följd däraf erhållit många förtroendeuppdrag. Till kort före sin död förde han befälet öfver en kolonn, utsänd mot de uppriska soldaterna, men måste till följd af sjukdom öfverlämna detta befäl.

Kolonnen blef kort därpå upprifven och återstoden tvungen att draga sig tillbaka mot Kabambare, som öfverrumplades under det européerna sutto vid sitt frukostbord. Vår tappra landsman hade då redan aflidit några dagar förut.

Missionsverksamheten spelar en stor roll i Kongo. De första missionärerna (engelsmän) anlände ungefär samtidigt med Stanley år 1877 till den plats, där

MUKIMBUNGA,

DEN SVENSKA MISSIONENS STÖRSTA STATION.

nu Leopoldville ligger, samt installerade här den första missionsstationen, som sedan raskt följdes af flera dylika. Svenskarnes missionsverksamhet daterar sig sedan år 1881.

År 1896 ägde den svenska missionen följande stationer: Londe invid Matadi, Mukimbunga, Kibunzi, Uganda och Diadia, alla belägna i Nedre Kongo.

Missionärernas verksamhet inskränker sig förnämligast till det uppväxande släktet, för hvilket skolor finnas inrättade.

Hvad de äldre beträffar är mycket svårt att bringa dem undervisning samt införa andra sedvänjor bland dem. Som ett bevis härpå kan anföras att ännu i dag gå damerna, tillhörande en del stammar, längs floden i öfre Kongo i allas vår moder Evas kostym före syndafallet och detta i omedelbar närhet af missionsstationen, som här funnits ett 15-tal år.

Kongoklimatet är ej så svårt, som mången föreställer sig. Visserligen har dödlighetsprocenten varit stor, men den minskas år från år, allt efter som förbättrade kommunikationer införas samt därigenom en jämnare tillförsel af födoämnen m. m. möjliggöres.

Under expeditionen sliter man mycket ondt. Ifrån kl. 6 på morgonen till 3 å 4, då marschen för dagen upphör, går man vanligen genomvåt. Det 3 till 4 meter höga gräset är nämligen, äfven om det ej regnat, alldeles vått till följd af den dagg, som fallit, ända till kl. 10, då solen torkat detsamma. Oupphörligt måste man vada igenom de talrika träskan, af hvilka många taga en halftimme eller mer att komma öfver.

Maten, som består, utgöres vanligen af konserver, som varit på väg från Europa ett år eller mera och som kanske legat lika länge i något magasin,

GOSS-SKOLA I KIBUNZI.

emedan allt lefvande villebråd bortskrämmes af de framtagande trupperna. Allt detta inverkar naturligtvis på hälsotillståndet och bidrager till den höga dödlighetsprocenten, som dock är långt ifrån så hög, som på västkusten af Afrika, hvarrest t. ex. Sierra Leone erhållit det betecknande namnet »white men's grave».

VEDERVÄRDIGHETER, SKISS FÖR IDUN AF VERA VINGE.

(FORTS. OCH SLUT.)

»SE'N I APRIL,» sade Betty i en ton, som mera af högfärdsskäl än af moraliska grunder var en smula kort; ty hon skvallrade nog rätt gärna bort en stund, fast inte precis med madam Nilsson.

»Och skall väl flytta nu till Mikaeli?»

»Ja, det stämmer,» svarade Betty.

»Är det därför, att frun är le'?» fortsatte hjälpsamman.

»Ja, inte är hon just af vår Herres bästa barn, när det gäller tjänare, inte, fast hon annars kan vara söt och rar nog.»

»Men elak det är hon då inte, utan det är mest af oförstånd hon felar,» förklarade Kerstin, som nu äfven kommit ut i köket.

»Ja, Kerstin stannar kvar här, hon,» sade Betty maliciöst.

Inne hos fru Lindgren satt fru Hall och lättade för en förstående själ sitt hjärta i afseende å jungfrurna. Lilla fru Hall hade varit förföljd af så mycken otur och så många vidrigheter i den vägen. Och, som hon, trots god vilja och en i grunden ganska stor välvilja för sina tjänare, aldrig under sin matmoderliga verksamhet fått pröfva på annat än förödmjukelser, förvecklingar och misstag, hade hennes många obehagliga erfarenheter slutligen utmynnat i ett slags kronisk misstro till tjänare, och hon kunde numera knappast tala om annat än jungfrur.

De båda fruarna måste, emedan jungfru Beata kom in med hvad som hörde till kaffeattiraljen, då och då göra små pauser i samtalet. Men jungfru Beata hade kommit att uppsnappa några ord och visste godt, hvilket ämne som var på tapeten. Det var ju fruarnas vanliga favoritkapitel, och hon slog en knyck på nacken för hvar gång hon gick ut. En tjänare fick, förstas, bara tiga och smälta sådant där. Men då hon en stund senare såg Betty »Hall» gå förbi på väg till slaktaren, slog hon upp köksfönstret och lättade sitt hjärta med att omtala, att nu sutto deras fruar där och kucklade och förtalade sina tjänare, som vanligt.

»Ja, jag säger då det,» sade Betty, »att fina fruar inte kunna hitta på roligare att tala om!»

Mot middagen återvände fru Hall till sitt upp- och nedvända hus och fann madam Nilsson i full färd med att skura i kabinettet.

»Hur kommer det till, att madam Nilsson skurar här och inte i salongen?» frågade fru Hall kort.

»Kerstin sade, att jag först skulle skura här,» svarade madam Nilsson.

»Fi donc, skurning!» sade ingenjör Hall med en högst uttrycksfull min och ton, då han i detsamma kom hem, och, hungrig som en varg, tvang han sin lilla fru att tills vidare inhibera sitt förhör med Kerstin och gå till bords.

Redan vid soppan började den lilla frun beklaga sig öfver sin vackra kristallskål. Hon hade den trösten att röna en smula deltagande.

»Ja, det var verkligen synd på den präktiga skålen — en gåfva af tant Anna, som den ju tillika var,» sade mannen och såg upp.

»Och så att ingen vill taga på sig att ha spräckt den.»

»Hm. Nej, det kan mycket väl hända, att ingen

gjort det. En liten blåsa i kristallen bara, och den kan spricka alldeles af sig själf.»

»Det tror jag då ändå inte varit fallet,» och den lilla frun hörjade att beskärma sig öfver sina vedermoder.

»Bevars väl, min kära vän, skona mig för dessa ständiga jeremiader öfver tjänarne! Jag har hundrafemtio arbetare, som hota med strejk, jag — så jag har gudi nog. Jag tycker, att Kerstin är bra, så vidt jag förstår, och den andra blir du ju af med.»

»Jaha, du försvarar dem alltid, hurudana de än äro,» sade den unga frun, gråtfärdig.

»Ja, jag tycker mig verkligen finna, att du är något för fordrande och tar väl litet hänsyn till den själfkänsla, tjänare så väl som andra ha rätt att äga. Inte vore det åtminstone värdt, att jag bemötte våra arbetare så. Det töfvar nog inte länge, innan jungfrurna också bilda fackföreningar, och då skall du få se på annat.»

»Det är allt skillnad på beröringen mellan dig och dina 150 arbetare, och beröringen mellan mig och våra jungfrur.»

»Kan väl vara det,» sade han nonchalant. »Men hur många tjänare ha vi egentligen haft under de två år vi varit gifta? Nog har det varit ett rikt urval alltid, och ingen af dem alla har ändå godkännts af dig.»

»Nej, men hurudana ha de också varit? Har det bland dem alla funnits en enda — —»

»Fullkomlig?« afbröt herrn.

»Man kan inte tala med dig i denna sak,» sade frun indignerad.

»Nej, det vore då riktigt skönt,» sade han med uttråkad min.

Hans lilla fru såg emellertid så kränkt och ledsen ut, att han blef blidare och i skämtsamt ton återtog: »Änglarna äro visserligen tjänsteandar, kära barn, men man får inte precis begära, att de skola stiga ned i pigskepelse för det.» Hans skämt tycktes dock alls icke slå an, och han log åt sin hustrus förnärade och uttrycksfulla ryckning på axeln.

Då fru Hall efter middagen kom ut i salongen, kom Kerstin samtidigt in, bärande en trappstege.

»Jag hade ju sagt, att detta rummet skulle skuras och ställas i ordning först, då det inte brådska-de med kabinettet. Men vid min hemkomst låg ändå madam Nilsson därinne och skurade, och sade att Kerstin bestämt det så.»

»Ja, herre gud, frun. Inte skulle man väl tagit det yttre rummet först och sedan sprungit igenom på det nyskurade golfvet med baljor, möbler och doningar. Jag trodde, förstås, att inte frun tänkt på detta.»

»Jag hade tänkt på, att de rum, herrn brukar vara i, skulle vara tämligen i ordning, tills han kom hem,» sade frun med vredgad värdighet.

»Han hade väl ändå inte kunnat vara här inne, när dörrarna måste stå öppna och vi springa igenom här med möbler och allt. — Jag handlade i bästa välmening, det skall jag då säga frun.»

»Det vore bättre, om Kerstin visade sin välmening genom att rätta sig efter ens önskingar,» sade den unga frun, och i det hennes humör tog öfverhand öfver hennes reson, tillade hon: »Men Kerstin är till den grad egenmäktig och bestämmande af sig.»

»Ja, hvem kunde väl tro, att frun på allvar menade något så...» Kerstin sökte efter ordet.

»Nej, det är naturligtvis ingen annan än Kerstin, som begriper något,» sade frun.

»Ja, jag är färdig att flytta i morgon dag, om frun vill,» sade Kerstin, hvars under hela dagen tyglade vrede nu bröt ut i full flamma. »Men frun är snart så utskriken i hela sta'n, att frun ingen ordentlig tjänare får till sist.»

Den lilla fruns blida, älskvärda fysionomi tydde alldeles inte på, att hon var ett sådant gissel, som hon beskyldes för. Hon kände, att hennes värdighet lättast kunde bevaras genom tystnad, men hon kunde inte låta bli att replikera med ett: »Var det då kanske af denna anledning Kerstin fick nöja sig med plats hos mig.»

»Nej, vet frun, nu chikanerar frun sig själf mer än mig. Jag hade nog hört, att frun inte skulle vara så god att tagas med; men jag tänkte som så, att unga fruar att börja med lätt kunna vara litet oförståndiga och inte begripa att behandla en tjänare rätt. Och som frun såg så snäll och barnslig ut, och jag visste med mig, att jag var duglig i mina sysslor, så tänkte jag, att det inte var så farligt, och tog så platsen. Men det skall jag säga frun, att en ung fru, som inte extimerat att lära sig, huru en ordentlig rengöring skall gå till en gång, borde inte vara så mån om att i allting, både nödigt och onödigt, föreskrifva dem, som i hela sitt lif inte gjort annat än arbetat och gnott och veta huru sysslorna ska skötas.»

Kerstins sista ord gäfvö ett så tydligt intryck af en tröttkörd, i sitt kall kränkt hederlig och ambitiös tjänare, att lilla fru Hall ångrade sina öfverilade ord. Hon glömde till och med den harm hon nyss känt öfver att hennes make och beskyddare, som hon visste vara inne i sitt rum och således inom hörhåll för Kerstins vredgade röst, icke kommit till bistånd, och som, utan vidare, tillät en tjänare att så kränka henne i hennes värdighet.

»Men äfven om jag är ung och oförståndig,» sade fru Hall nu med mycket foglig och dröjande röst, »så är jag ju ändå Kerstins matmor.»

»Det är frun, det har jag många gånger betänkt och därför tegat. Men en matmor borde också betänka, hvad hon säger till dem, hvars skyldighet det är att tiga.»

Mannen och beskyddaren hade verkligen åhört hela uppträdet och det med spänd uppmärksamhet. Men han hade icke ens ett ögonblick tänkt på att inskrida till sin hustrus undsättning, ty han utföva-de aldrig ridderlighet mot den ena kvinnan på bekostnad af den andra. Han var till och med nog rebellisk att tycka, att det låg ett visst berättigande i den utan tvifvel något grofva, men rätt välbetänkta dufning hans lilla hustru fick. Dock hade han icke väntat att finna sin lilla fru så träffad, som hon blef, af Kerstins ord, utan sade i förargad ton, då hon strax därpå kom in till honom:

»Nå, det var ju ett treffligt uppträde. Jag stod verkligen på vippan att öfvergå till fienden trots det grofva artilleriet, det skall jag säga dig, min kära Signe.»

Så fick han se, huru hjälplöst nedslagen Signe såg ut, och huru tårarne började falla. Men det begaf sig, att det inte var så mycket vare sig för hans spöglosor eller för den upptuktelse Kerstin gifvit henne, utan därför att hon insåg, att denna varit ett utbrott af en länge undertryckt och måhända icke obillig harm. Hon kände sig alldeles öfvervåldigad af sina husmoderliga vedervärdigheter och

HYLIN & CoS

FABRIKSAKTIEBOLAC

KONGL. HOFLEVERANTÖR.

UTSTÄLLNINGSTVÅLAR:

VIOL, HYACINTHE, HELIOTROPE, SYRÉN M. FL.

THEA-ROS-PARFYM M. FL.

prisbelönta vid 1897 års utställning med GULDMEALJ

Försäljs i våra butiker

3 Regeringsgatan — Vesterlånggatan 16. A. T. 64 69. A. T. 24 97.

samt hos alla finare parfymhandlare i riket.

fick en tung förnimmelse af, att hon i själfva verket alls inte ägde någon förmåga att styra sitt hus. Och detta förtrode hon nu sin med ens afväpnade och ganska deltagande vordne make.

»Å bevars, kära barn! Jag är ju nöjd, och det är väl ändå hufvudsaken. Nu ta vi oss ett par riktigt durkdrifna jungfrur, och så håller du inte den där öfverdrifna kontrollen öfver dem, utan tar dig ett års ferier, om jag så skall säga. Jag fruktar nämligen, att jag måste instämma med Kerstin uti, att du inte ännu är mogen för jungfru-dressyr. Jag ville just sett, huru jag skulle redt mig med att sköta arbetarne, om jag inte blifvit tränad för saken.»

»Svärmor har haft Fia i trettio år,» sade fru Signe fundersamt, »men så är då också Fia alldeles ovanlig i sitt slag.»

Ingenjören smålog lätt.

»Jaså, du tycker då inte, att jag skall be Kerstin stanna? Hon begärde sin orlofsedel, fastän jag nära på ursäktade mig. Men hon sade, att det nu å ömse håll vore bäst, att hon flyttade.»

»Så-å,» sade ingenjören. »Ja, det hade hog Kerstin rätt uti. Hon har förstärkt varit för uppriktigt för att du skall kunna känna dig riktigt fri och obesvärad med henne. Men det var skada, att det skulle gå därhän. Kerstin har humör och själfkänsla, som alla dugliga människor, och själfkänslan skall man söka skona, min lilla hustru. Af sådant virke som Kerstins danas nog trotjänarinnorna. Du skall aldrig inbilla dig, att Fia varit något lam. — Och för att skapa trotjänarinnor tarvas det utan tvifvel ömsesidigt öfverseende mellan tjänare och matmor. — Hå, hå, ja, ja, — nu är klockan sex, så jag får väl ge mig åstad till mina strejkare igen.»

I lilla fru Signes nedtryckta och tårsköljda fysionomi kom det plötsligt en humoristisk glimt, och i det hon kysste sin man till afsked, hviskade hon, till hälften skämtsamt, till hälften allvarsamt: »Och kom ihåg, där fordras också ömsesidiga eftergifter och ömsesidigt tillmötesgående.»

Han drog på munnen. »Man är minsann inte allena bestämmande, därför att man är en stor arbetsgifvare. Du har nog långt friare händer inom ditt departement än jag inom mitt.»

Hofjuvelerare

K. ANDERSON
1 Jakobstorg
STOCKHOLM.

Siden-Damast

90 öre

till kr. 16:45 pr mtr och Sidenbrokader från mina egna fabriker

Försäkrings-aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: Mynttorget 1

Använd alltid

Aseptol

som i praktiken är verk-sammast af antiseptica för munnens och hudens vård.

Utmärkt för sårbehandling.
1/2 liter 1 kr., småflaskor 50 öre.

äfvensom svart, hvitt och kulört Henneberg-Siden från 65 öre till kr. 16:45 pr meter — släta, randiga, rutiga, fasonerade, damast etc. (cirka 240 olika kvalitéter och 2,000 olika färger, mönster etc.).

Siden-Damast..... fr. 90 öre—16,45 Bal-Siden..... fr. 65 öre—16,45 Siden-Basttyger pr robe »kr. 12,30—58,80 Siden-Grenadiner » 90 öre— 8,65 Siden-Foularder, tryckta, » 85 öre— 3,85 Siden-Bengaliner » kr. 1,75— 8,35 pr mtr. Siden-Armures, Monopols, Cristalliques, Moire antique, Duchesse, Princesse, Moscovite, Marcellines, sidentyger till täcken och flaggor etc. etc. tull- och portofritt i hemmet. — Profver och katalog med omgående. — Dubbelt hrefporto till Schweiz.

Siden-Fabriken G. Henneberg, Zürich.
(K. & K. Hofleverantör.)

Undervisning i innesömnad meddelas af bildad flicka. Enkel, praktisk metod med användande af apparater för att undvika träckling. Mönster erhålles. Hvarje kurs (pris 15 kr.) omfattar 1 månad, 2 timmar dagl. Elev syr endast eget arbete. Profver till påseende. Karin Egnér, Nybrogatan 53, 4 tr. Rikstel. 35 30. (S. T. A. 56566)

För stadsbor att beakta.

4 å 5 stora, väl möblerade rum, veranda, kök och skafferier uthyras under sommaren eller 1 April—1 Okt. Vacker utsikt, vacker trakt, lifliga kommunikationer! — Svar till »Fru R.», Kungsör. (G. 623)

FÖRVARINGSFACK

uthyras af
AKTIEBOLAGET
STOCKHOLMS HANDELSBANK
8 Arsenalsgatan 8.

Eleganta visitkort

å
Iduns Kungl. Hofboktryckeri
12 Stora Vattugatan 12.

Doktor Carl Fritzell.

Grefmagnigatan 10.

Invärtes och barnsjukdomar.

Hvardagar kl. 10—1/2 11, 1/2 3—1/2 4. Sön- och huldagar kl. 10—11. Allm. tel. 58 98.

Tandläkare Sjöquist

Drottninggatan 68, Sthm.

Försumma ej att nu
lemna Edra order för våren och sommaren till

Sahlströmska Fabriken, Jönköping.

(I sitt fack Sveriges äldsta o. största fabrik.)

Ingen annan fabrik

har ens närmelsevis så mångsidig tillverkning af svenskullsvor. Så t. ex. tillverka vi **garner** i hundratals finlekar, kvaliteter och färger; **tyger** i 140 olika mönster samt **schalar, säng-, res- och hästfiltar** i 118 olika mönster, storlekar och kvaliteter. Dessutom tillverkas **mattor, stickade varor, skyddsfil** m. m.

Allt slags färg-, spinn- och väfgods

emottages och bearbetas fort och billigt.

Hvad vi särskildt eftersträffa

i våra tillverkningar är **hållbarhet, färg-
äkthet och arsenikfrihet.**

Gör t. ex. ett försök att för sol och luft utsätta prof af våra varor vid sidan af andra fabrikers, och man skall se, hvilka färger som äro hållbarast. Prova exempelvis i detta fall de nu så vanliga halfyllekädningsstygen och gör någon gång en undersökning på arsenik. Man torde få öfverraskande resultat.

OBS! Vårt fabriksmärke påsättes alla varor, som utgå från fabriken som garanti för redbart arbete; dessutom särskildt garantimärke att alla färger äro absolut arsenikfria.

Fabriken är den enda som har särskild kontrollant i detta fall.

Märk noga att fabriken har ombud på alla större platser öfver hela landet

OBS! En mängd nya prof utkomna. Var god besök våra kommissionärer och se hvad som kan åstadkommas af svensk ull och svensk ull och stickulle.

Ständigt nya prov för till påseende.

Sahlströmska Fabriken
Aktiebolag,
(G. 76224) **JÖNKÖPING.**

**Sydsvenska
Kredit-Aktie-Bolaget,**
Stockholm, Fredsgatan 24.

Deposition 5 %
Kapitalräkning 5 %
Sparkasseräkning 5 %
Upp- & Afskrifning 3 %

Om Ni
uteslutande
använder af den äkta
Sederlinds-Blanksvartan,
(märket Elefanten i stöflar)
skall Ni finna, att skodonen
hålla mycket längre hela.
G. A. SEGERLIND.
Halmstad.

Korkmattor, genomgjutna, enfärgade och tryckta, finnas i största urval och tillhandahållas prov för samt kostnadsförslag på begäran hos **F. Uhnér & Co,** Fredsgatan 22.

Högstedt & Co
32 Regeringsgatan 32
— Stockholm —
Specialitet:
**Bordeaux- &
Bourgogne-viner**
Billiga priser.

**Landtmanna- & Kredit-
kassan**
N:r 1 Mynttorget. Stockholm.
Depositionsränta 5 %
Sparkasseränta 5 %
Å hvarje sparkassebok kan lyftas intill 1,000 kr. i månaden utan uppsägning.

Det modernaste och bästa i Züricher Siden

sändes till fabrikspris franco och tullfritt till hemmet

Linne-Damutstyslar

tillverkade efter nyaste modeller å egen syatelier.
Alla slags hvita
**Bomullsväfnader, Duktyger,
Lakans- och Örngatts-Lärfter
samt Handduksväfnader.
Broderier och Spetsar
i största urval.**
Illustrerad priskurant sändes på begäran franko.
**K. M. Lundberg,
Stureplan.**

Intet håraffall, ingen kal hjässa mer! Krug's Eutrichol.

Bästa, efter gammalt läkarecept tillverkade hår-, växt- och konserveringsmedel.
Flaska 1.50 mk.
Senaste läkarentyg: KRUG'S EUTRICHOL, framställt efter gammalt helt och hållet ändamålsenligt komponderat läkarecept, är genom hvarje enskild ingrediens och därjämte i sin sammansättning ett förträffligt rekommenderat medel vid rationell behandling af hufvudet och för att konservera och förbättra hårväxten. Det har många gånger prövats af mig och befunnits vara ett kraftigt medel och äfven på grund af sitt behagliga användningssätt mycket prisvärdt.
Walschleben bei Erfurt, den 30 dec. 1897. D:R DÜMKE, prakt. läkare.

Krug's Kräuselwasser.

Intet brännande af håret nödvändigt mera. Aldrig rakt hår mer. Genom Krug's Kräuselwasser hålles håret mycket längre lockadt än med krustång. Pris pr flaska 60 pf. Finnes hos finare parfym- och drogaffärer eller direkt från
E. Krug, fabrik f. cosm. prep., Dresden A, 21.

Mot Hårsjukdomar

utaf alla slag såsom mjäll, klåda i hufvudet, sårnader, svag hårväxt eller hår-
affall rekommenderas **H. W. KALLHAUGES** berömda
Hårmedel "PROTECT".
Detta medel har till följd af sina goda egenskaper vunnit stor framgång, såväl i Sverige som i utlandet. — Intyg finnas från hundratals **välkända** personer, hvilka genom detta medel blifvit befriade från olika slags hårsjukdomar och återfått en förlorad hårväxt.
Hårmedlet "Protect" expedieras till landsorten mot postförskott pris 3,50 för 1/2 och 2 kr. för 1/2 flaskor.
Hvarför lossnar håret? Huru bör man behandla sitt hår för att hindra detta? En liten bok kallad **"Hårets skötsel"**, hvilken gifver en fullkomlig upplysning härom, medföljer **GRATIS** hvarje flaska.
OBS! PRIVAT mottagning för DAMER Husargatan 4, 2 tr. hvarje dag kl. 10—1.
Fröken AURORA KALLHAUGE.
H. W. KALLHAUGE,
S. ALLÉGATAN 7. GÖTEBORG.
(Nord. A. B. 6831)

Lars Monténs

Neutrala Kärntvål till ylletvätt och
Oleintvål till linnettvätt användes lämpligast sålunda:
1/2 kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköljvattnet hafva 36 å 38 grader.
Finnes hos de flesta specierhandlare samt i mina butiker.
Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. **Guldmedalj** i Stockholm 1897.
N:r 19 Stora **REGATAN**. — N:r 29 S:t Paulsgatan.

Köp alltid radiatorsmör!

Oaktadt kaffe nu är billigt,

så bör ni dock betänka att det är mycket skadligt att dricka det enbart, synnerligast de billigaste sorterna, hvarför det är nödvändigt att till vanligt kaffe blanda en hälsosom haffetillsättning för att undvika kaffeförgiftning, och det är af professorer och läkare erkändt att **Stockholms Kaffe-Aktiebolags** **Intubikaffe** blandadt till kaffe gifver den hälsosammaste, billigaste och mest välsmakande kaffedryck. Detta intubikaffe säljes i hvarje välordnad specier- och diversehandel i paketer å 25 och å 10 öre, men bör man akta sig för alla värdelösa efterapningar, som gå under namn af äkta, prima eller andra benämningar, hvarför man bör efterse att i hvarje paket är tryckt firmans namn, **Stockholms Kaffe-Aktiebolag**, samt dess fabriksmärke med ordet "Patent", ty endast dessa äro verkligt äkta och garanterade att innehålla ett hälsosamt och godt fabrikat.

i svart, hvitt och kulört, i storartadt urval till bal-, sällskaps- och prome-
nadoletter, meter- eller styckevis från 50 öre pr meter till kr. 20: —, direkt till
privata personer.

E. Spinner & C:ie,

Zürich, Schweiz (föret J. Zürrers Sidenfabrik).
Zürichs äldsta Siden-etablissement, grundl. 1825.
Rekvirera prov för!

**C. E. Lagerström
Stockholm**
Frejamagasinet
Sybehörs- och Modeaffär.
Specialitet:
Garneringsartiklar
till klädningar o. kappor.

Sparkassa 5 1/2 proc.
Aktiebolaget
Stockholms Privat-Assistans.
Bank- & Hufvudkontor
16 Regeringsgatan 16.

Örebro Kex

Bäst! * Billigast!
Säljes hos herrar Specieri-, Delikatess-
och Kaffehandlande.

Handväfda pappersmattor.
Åter finnas dessa omtyckta, starka, vackra
gångmattor i olika färger till salu å 65 öre
pr meter vid Krontorps gård adr. Vermland,
Björneborg.

LEDIGA PLATSER

BILDAD, FRISK FLICKA
önskas att taga närmaste värden om 2 små
barn. Fotografi och löneanspråk till Fru
S. Ahlström, Iduns exp. f. v. b. (203)

LÄRARINNA,
skicklig att undervisa i språk, musik och
vanliga skolämnen önskas. Svar till Maspe-
lösa Gård, Maspelösa.

EN ANSPRÄKSLÖS,
ordentlig och arbetsam flicka, med godt sätt
och lynne, önskas i en familj på landet, för
att biträda med sömnad samt alla i ett
landhushåll förekommande göromål. Svar
med löneanspråk, referenser och fotografi
adresseras till »Fru A Ln», Gumælii an-
nonnsbyrå, Stockholm. (G. 76434)

HUSHÄLLERSKA. En duglig hushåller-
ska får nu genast eller den 24 näst.
april plats på större egendom. Svar till Fru
Gyllensvärd, Lamhult. (210)

MOT FRITT VIVRE och resor önskas af
mindre familj en snäll och barnkär,
bättre flicka, som hjälp och sällskap. Svar
till A. B., Alingsås. (207)

UNG, ANSPRÄKSLÖS, FLICKA, med
godt lynne och af god familj erhåller
genast plats såsom lärarinna för 2 å 3 flickor
i tjänstemannahem å landet. Vana att
undervisa i handarbete och musik erfordras
äfven. Svar och lönevillkor till »Tjänste-
man», Torsåker p. r. (195)

EN ANSPRÄKSLÖS, hurtig och snäll
flicka, duglig att i ett större hushåll va-
ra fruns hjälpredda med hufvudsakligast sömnad
samt i öfrigt förefallande göromål, er-
håller genast plats. Den som är hemma-
stadd i kläd- och linnesöm har företräde.
Lön 150 kronor samt fri resa från Stock-
holm. Svar jämte fotografi till »Humor»,
adress Svartvik p. r. (199)

ANSPRÄKSLÖS JUNGFRU,
duglig, snäll och pålitlig samt fullt hemma-
stadd i matlagning och öfriga inom hus-
förefallande göromål erhåller förmånlig plats
mot god lön hos mindre familj å landtegen-
dom på Gotland, om goda rekommendationer
snarast insändas till Förvaltaren A. Sven-
berg, Skägges, Vestkinds. Platsen tillträdes
den 24 april. (G. 76196)

TILL 1 APRIL önskas en i alla afse-
nden respektabel person, ej under 25 och
ej öfver 40 år, som kan åtaga sig att med
ordning och omtanka sköta hushållsgö-
romålen i 4 pers. hushåll. Den sökande bör
vara fullt kompetent i så väl finare som en-
klare matlagning, bakning, konservering och
syltning samt vid husmoders bortavaro an-
svara för barnens och hemmets vård. Svar
inom 14 dagar jämte rekommendationer, be-
tyg och fotografi direkt af den sökande un-
der adress »A. F.», Bergviks järnvägssta-
tion. (190)

EN ANSPRÄKSLÖS FLICKA, ej under
25 år, fullt kunnig i matlagning, bakning,
ordentlig, villig att deltaga inom hemmet
förekommande göromål, erhåller plats i fa-
milj den 1 april. Betyg, fotografi, lönepre-
tentioner sändas till »Tjänstemannafamilj»,
Örnsköldsvik p. r. (211)

EN FLICKA, kunnig i sömnad och husliga
ärenden samt med förmåga att läsa lä-
xorna med en 11 års flicka erhåller plats i
Göteborg. Betygsafskrifter och fotografi till
»Ordentlig», Nordiska annonsbyrå, Göte-
borg. (Nord. A.-B. 6838)

ETT BÄTTRE, BILDADT, helst medel-
ålders fruntimmer önskas att förestå ett
hem. Hon bör helt och hållet på egen
hand kunna åtaga sig att se till och full-
komligt vidmakthålla det väl ordnade hem-
met samt tillika vara ett godt sällskap för
familjen. Tillförlitliga rekommendationer
önskas. Svar märkt »B.» afvaktas till Iduns
exp. (206)

PLATSSÖKANDE

SOM VÄRDINNA hos bildad, ansead ung-
herre sökes plats af musikalisk gladlynt
flicka. Ej beroende af lön, hvadan mindre
afseende fästes härvid än ett godt bemö-
tande. Svar till »Verksamhet 1899», Iduns
exp. (202)

PLATS ÖNSKAS af bättre flicka, helst
på större landegendom. Är kunnig i
alla inomhus förefallande göromål och kan
förete goda rekommendationer. Svar torde
snarast godhetsfullt insändas till »Norrländ-
ska», Gumælii annonsbyrå, Stockholm.

EN UNG, BILDAD TYSKA, som har vi-
stats i Sverige sedan våren 1898 och för
närvarande ännu innehar plats, önskar om-
byte af samma och söker härmed anställ-
ning till 1 maj för att tala tyska och gå
frun tillhanda. Goda rekommendationer fin-
nas. Svar till »C. R.», Iduns exp. (201)

PLATS ATT GÅ FRUN TILLHANDA
söker en bättre flicka, som ge-
nomgått 6 mån. sjukvård, handelsskola, 3
mån. hushållsskola. Svar snarast möjligt
till »Anna», Krylbo p. r. (200)

EN I MATLAGNING, bak, sömnad och
handarbeten kunnig, bildad flicka önskar
plats. Ordentlig, rasik, flitig. Svar
»Gladlynt», Iduns exp. f. v. b. (209)

EN UNG FLICKA
önskar till våren plats att gå frun tillhanda.
Är van vid alla husliga göromål samt kunnig
i enklare matlagning. Svar till »G. R.»,
Gumælii annonsbyrå, Malmö. (G. A. M. 44676)

UNG FLICKA med stilla och godt sätt,
kunnig i kamning, söker plats som kam-
marjungfru. Svar till E. H., Iduns exp. (176)

EN BILDAD, NITTONÅRIG FLICKA,
som genomgått 7-klasstigt läroverk, önskar
plats nu genast, helst i Stockholms-
trakten, som lektress och sällskap eller att
undervisa mindre barn. Vid lön fästes mindre
afseende än vid ett vänligt bemötande.
Svar märkt »19 år», Iduns exp. (174)

EN UNG, MUSIKALISK FLICKA önskar
plats i en äldre, helst barnlös familj, att
gå frun tillhanda. Små pretentioner. Svar
märkt »Villig 20 år», adr. S. Gumælii an-
nonnsbyrå, Stockholm. (G. 531)

BÄTTRE FLICKA önskar mot fritt vivre
genast plats som sällskap och att gå
frun tillhanda. Svar till »23 år», Veners-
borg p. r. (144)

UNG FLICKA önskar komma i aktning-
samt tillfälle gifves lära hushåll. Villig be-
tala 25 kr. pr mån. Svar »Z.», Östad p. r.

INACKORDERING.
En ung flicka önskar från den 24 april in-
ackordering i ett bättre hem, helst prästgård
på landet, där hon, ansead som medlem af
familjen, får fullständigt lära sig ett hems-
skötande. Svar med uppgift å pris m. m.
bedes snarast till »Godt hem», J. G. Hed-
bergs annonsbyrå, Malmö. (J. G. H. 3849)

EN UNG, BILDAD FLICKA önskar blifva
inackordad på större egendom, helst i norra
eller mellersta Sverige, för att lära hushåll.
Ungdom och nöjen böra finnas. Svar med
prispuppgift till »19 år», Postkontoret Köp-
mangsgatan 52, Göteborg. (208)

EN FINARE PRÄSTFAMILJ på landet
önskas under sommaren inackordering
för en bättre flicka, för att konfirmeras.
Svar jämte uppgift om pris till »A. O.»,
Göteborg p. r. (204)